

Verksamhetsplan 2023

Fritidsodlingens Riksorganisation

802016-5075

Innehållsförteckning

Verksamhetsplan

Fritidsodlingens Riksorganisation, FOR 3

Strategisk inriktning av verksamheten 3

Verksamhetsområden 4

Verksamhetsplan 2023

Fritidsodlingens Riksorganisation, FOR

FOR är en partipolitiskt obunden paraplyorganisation för ideella organisationer med huvudsaklig

inriktning mot fritidsodling. Organisationen bildades 1989 och består i dag av 19 medlemsorganisationer som tillsammans har över 69 000 medlemmar.

Fritidsodlingens Riksorganisation, FOR, ska enligt stadgarna

- främja och utveckla svensk fritidsodling och verka för att dess status höjs i samhället
- företräda fritidsodlingens intressen gentemot myndigheter, företag och andra organisationer
- utveckla samarbeten mellan fritidsodlingens olika organisationer
- verka för att fritidsodlingen bidrar till att de nationella miljökvalitetsmålen uppnås
- verka för att öka kunskapen om odling bland barn och unga
- verka för bättre folkhälsa och ökad integration genom fritidsodling

Strategisk inriktning av verksamheten

Fritidsodling i trädgårdar och växthus, på koloni- och odlingslotter samt på balkonger och fönsterbrädor är en viktig tillgång för samhället och för en stor del av befolkningen.

FOR ska på olika sätt verka för att denna tillgång värnas och utvecklas.

Fritidsodling har god effekt på hälsa och välbefinnande och många kopplingar till miljöfrågorna biologisk mångfald, ekosystemtjänster, kretsloppstänkande och hushållning med ändliga resurser.

Men även till klimatsmart livsmedelsproduktion, hållbara städer, giftfri odlingsmiljö etc.

FOR ska främja ekologisk odling och miljö samt verka för ökad kunskap och medvetenhet om fritidsodlingens betydelse för en god samhällsutveckling och det nationella genomförandet av de globala hållbarhetsmålen. De svenska nationella miljömålen, som FOR medvetet arbetar för, är främst Giftfri miljö, Ett rikt växt- och djurliv, God bebyggd miljö och Ett rikt odlingslandskap.

FOR ska aktivt **driva frågor av vikt** för fritidsodlare samt **initiera nya samarbeten** med föreningar, universitet och myndigheter för bland annat forskningsprojekt och medverkan i referensgrupper. Detta är viktigt för att fritidsodlingens perspektiv ska inkluderas i samhällsutvecklingen – något som i stort saknas idag.

Några exempel på samarbeten är

- Partnerskap Alnarp,
- POM - programmet för odlad mångfald
- Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.

- som medlem i Sveriges Konsumenter bevaka och tillvarata fritidsodlarnas konsumentintressen.

Fritidsodling är också en del av ett gammalt kulturarv. FOR ska värna och vårda kulturarvet genom att bland annat **vidmakthålla odlingskunnandet** inom befolkningen samt **stödja bevarande och tillgång till äldre växter**.

Samtidigt verkar FOR för att nya odlingsmetoder och växter, som är anpassade till nya förutsättningar, blir tillgängliga. Anpassning till klimatförändringar, nya skadegörare och ökat odlingsintresse ökar också angelägenheten av samarbetet med forskning, växtförädling och undervisning vid universitet och högskolor.

Verksamhetsområden

1. Kunskapsförmedling

Tyngdpunkten i FORs verksamhet är rådgivning och information om trädgårdsodling samt förmedling av aktuella forskningsresultat. Behovet av opartisk och med väl underbyggda fakta och kunskap växer för varje år och är angeläget för både nya och mer erfarna fritidsodlare.

1a. Rådgivning

FORs rådgivningsverksamheten är viktig för spridning av pålitlig och oberoende trädgårdskunskap till allmänheten och till våra medlemmar. Råden baseras på ekologiska odlingsprinciper utan konstgödsel och kemiska växtskyddsmedel. Svenska myndigheter och universitet hänvisar ofta allmänheten till FOR för att få svar på sina trädgårdsrelaterade frågor. Våra erfarna rådgivare finns på olika platser i landet och deras specifika kompetenser inom trädgårdsvetenskap och biologi kompletterar varandra väl. Frågeställarna uppmanas i första hand att söka svar på sina frågor i FORs kunskapsbas på www.for.se, därefter använda online frågeformulär för att skicka in frågan och i sista hand ringa för direkt rådgivning. Antalet timmar med telefonrådgivning har kraftigt minskats de senaste fem åren som en konsekvens av minskat statligt anslag.

Fokus under 2023

- Förbättra kunskapsbasen utseende och sökbarhet
- Lägga in fler aktuella frågor och svar. Målsättningen är att nå över 1200 frågor/svar i kunskapsbasen under 2023, dvs en ökning med 200 frågor mot året innan.
- Integrera information från FORs olika projekt (Rikare trädgård, invasiva främmande växter, karantänskadegörare och växtskador orsakade av pyralider) i kunskapsbasen.
- Arbeta för att kunskapsbasen blir mer känd hos allmänheten

1b. Trädgårdsmässor: Nordiska Trädgårdar & Nolia

FOR är samarbetspartner med Nordiska Trädgårdar på Stockholmsmässan och arrangerar trädgårdsmässans yrkesseminarier och föredragsserien på kunskapsscenen samt den traditionella rådgivningsgatan, som är ett viktigt skyltfönster för fritidsodlingen och en samlingspunkt för vetgiriga mässbesökare och fritidsodlare. Samtliga FORs medlemsföreningar medverkar på rådgivningsgatan.

FOR är även samarbetspartner till Norrlands största trädgårdsmässa Nolia Trädgård i Umeå. En viktig mötesplats för att nå fritidsodlare i norra Sverige.

Fokus under 2023

- Genomföra Nordiska Trädgårdar och leverera ett högklassigt program för kunskapsscenen och yrkesseminarierna
- Medverka som utställare på Nordiska Trädgårdar och Nolia trädgård och presentera

FORs pågående projekt och verksamhet

- Lyfta Nordiska Trädgårdar, med särskilt fokus på yrkesseminarierna, i FORs kommunikation

1c. Organisation och kansli

FORs kansli består av en sekreterartjänst på 50% som ansvarar för kontakter med medlemsföreningarna

och omvärldsbevakning, representerar FOR i referensgrupper, svarar på remisser och administrerar konferenser och styrelsemöten.

Anställda på deltid under 2023 är kommunikatör med ansvar för hemsida och sociala medier och projektledarna för FORs externt finansierade projekt; invasiva främmande växter, medborgarforskning om karantänskadegörare och Rikare Trädgård. Medarbetarna är anställda genom medlemsföreningarna Riksförbundet Svensk Trädgård eller Koloniträdgårdsförbundet.

Fokus under 2023

- Utreda vilka finansieringsmöjligheter som finns för FORs verksamhet
- Söka extern finansiering för att behålla kompetens inom verksamheten och till nya projekt som gynnar utvecklingen av svensk fritidsodling

2. Samhällsnytta genom FOR

FOR ska genom olika samhällskontakter verka för att trädgårdarnas och trädgårdsodlingens roll för både folkhälsan och en hållbar samhällsutveckling uppmärksammas och utvecklas.

Fritidsodlingen är en del av ett gammalt kulturarv. FOR ska värna och vårda kulturarvet, bland annat genom att vidmakthålla odlingskunnandet inom befolkningen, samt stödja bevarande och tillgång till äldre växter, men samtidigt verka för att nya odlingsmetoder och växter, anpassade till nya förutsättningar, blir tillgängliga.

FOR är remissinstans för frågor som rör fritidsodling. Regeringskansliet och statliga myndigheter

skickar ut betänkanden och andra förslag på remiss. Myndigheter, ideella organisationer och andra instanser får yttra sig över förslagen.

FOR ska färdigställa utredning om fritidsodlingens omfattning och betydelse i Sverige, en rapport som gjordes och sammanställdes senast 2012. Syftet är att ge en aktuell samlad överblick av fritidsodlingens kvantitativa omfattning och visa på dess betydelse i samhället. Rapporten ska ligga som grund för fortsatta efterforskningar om fritidsodlingens betydelse.

Fokus samhällsnytta 2023

- Tillse att fritidsodlare kan skaffa sig tillräckliga kunskaper vad som gäller angående invasiva främmande arter och hantering av dessa.
- Öka kunskapen om och vikten av biologisk mångfald i våra trädgårdar (genom projektet Rikare Trädgård) och hållbar odling.
- Uppdatera och publicera en ny rapport med statistik om Fritidsodlingens omfattning i Sverige, för att öka kunskapen om svensk fritidsodling och dess betydelse.
- Svara på inkomna remisser. Exempelvis förväntas EU-kommissionens förslag på ny lagstiftning om produktion och saluföring av växtförökningsmaterial ("frödirektivet") förväntas bli klar under 2023 liksom förslag för nationell förteckning över invasiva främmande arter.

3. Påverkansarbete

Med rätt kunskap kan alla göra miljö- och klimatsmarta val i sina trädgårdar och odlingar.

Fritidsodlarna skulle kunna ha avgörande effekt för att nå de svenska miljö kvalitetsmålen. FOR vill vara med och bidra till detta, men för att kunna vara kanalen mellan fritidsodlare och myndighet behövs mer resurser och dessutom, en myndighet som har ansvar för fritidsodlingen.

FOR gör stor samhällsnytta inom många av områdena ovan. Trots detta har de statliga anslagen drastiskt sänkts de senaste åren. FOR kommer under året att på alla sätt påtala betydelsen av fortsatt stöd till fritidsodlingens organisationer, bland annat genom uppvaktningar

och skrivelser för att få en höjning av statsanslaget.

Under 2020-22 arbetade FOR med att lyfta frågan om bekämpningsmedelsrester, bland annat ogräsmedlet klorpyralid, i växtnäring som förstörde tusentals känsliga växter. Det arbetet kommer fortsätta under 2023. Detta är viktigt när ingen myndighet anser att fritidsodling är deras ansvar och därför inte har agerat i frågan. Svenska fritidsodlare har inget konsumentskydd då det i Sverige helt saknas produktlagstiftning för gödsel och jord.

Fokus påverkansarbete 2023

- Sammanställa en långsiktig strategiplan (3-5 år) för påverkansarbetet
- Verka för att fritidsodlingen blir ett särskilt uppdrag för Jordbruksverket och därigenom ge FOR större möjlighet att påverka, utbilda och driva rådgivning med kontinuitet.
- Arbeta för att svärnedbrutna bekämpningsmedel som klorpyralid ska förbjudas inom EU och att Sverige inför produktlagstiftning för gödsel och jord som styr vad dessa produkter får innehålla. En del av miljömålet giftfri miljö.
- Uppmärksamma politikerna på vikten av fördjupad kunskap till trädgårdsägare och fritidsodlare angående invasiva främmande arter och biologisk mångfald
- Arbeta för att fritidsodlingens betydelse för livsmedelsförsörjning lyfts i den nationella livsmedelsstrategin.
- Tydligt kommunicera det arbete som görs, och de resultat som uppnås, till bland annat beslutsfattare och media. Utveckla kommunikationen i flera kanaler för synergieffekter och nya målgrupper.

4. Internt medlemsarbete

Ett ökat kommunikationsutbyte är prioriterat. Medlemsföreningarnas samhörighet och gemensamma slagkraft är viktig och ska främjas genom utökat utbyte av kunskap, nyheter och information. Medlemsföreningarna ska genom FORs arbete vara trygga i att de kan ta del av korrekt och faktagranskat material att förmedla och använda i sina respektive organisationer. Genom kontinuerlig kommunikation ska FOR verka för att medlemsföreningarna känner stolthet och vill förmedla att de är en del av FOR.

Fokus medlemsarbete 2023

- Utveckla hemsidan for.se som en källa att återvända till för kunskap, fakta, inspiration och nya rön.
- Sociala kanaler som Facebook, YouTube och Twitter ska skapa ökat intresse för fritidsodling, vilket mäts genom ett ökat antal följare/gillare och ökad aktivitet på sidorna.
- Skapa ökad kännedom om och presentera respektive medlemsförening för att generera fler antal medlemmar.
- Arbeta för att stärka samarbeten mellan FORs medlemsföreningar med bland annat årligen återkommande medlemskonferens, föreläsningar, workshops och kunskapsutbyte.
- Skapa system för fler nyhetsbrev till fler mottagare och målgrupper – inte enbart fokus mot medlemsföreningarnas styrelser.
- Utveckla informationsmaterial om FOR som delas ut till medlemsföreningarna – som kan användas på trädgårdsmässor, medlemsmöten och vid rekrytering av nya medlemmar.